

Vladimir Truhlar i mistika

Od duhovne teologije do teologije duhovnoga iskustva

Mihály Szentmártoni*

Sažetak

Vladimir Truhlar, slovenski isusovac, bio je jedan od osnivača Instituta za Duhovnost Papinskoga sveučilišta Gregorijane i profesor na tome Institutu 25 godina. Njegovo se znanstveno zanimanje usredotoćilo na tri teme mlade discipline duhovne teologije: sadržaj, metodu i mistiku. Truhlar među prvima postulira duhovno iskustvo kao objectum formale duhovne teologije. Kao metodu uvodi uporabu simbola u tumačenju duhovnoga iskustva. Na području teologije mističnoga iskustva napušta staro shvaćanje kvalitativne razlike između mistične i obične duhovnosti i, u skladu s naučavanjem Drugoga vatikanskog sabora, vidi mogućnost mistike u svagdanjem životu. U tijeku svoga akademskog rada Truhlar je tako prošao razvojni put od duhovne teologije do teologije duhovnoga iskustva. Tri spomenute teme, koje je uveo u studij duhovne teologije, ostale su izazov i putokaz radu mnogih stručnjaka. Na Institutu za duhovnost nastavlja se rad na produbljivanju i proširivanju pitanja sadržaja i metode duhovne teologije. Također, radi se na boljem shvaćanju stvarnosti mističnoga iskustva. Autor na konkretnim primjerima prikazuje novija istraživanja profesora Instituta za duhovnost na Papinskome sveučilištu Gregorijani. Vladimir Truhlar započeo je proces unutar duhovne teologije koji se još i danas nastavlja.

Ključne riječi: Vladimir Truhlar, mistika, duhovno iskustvo

Uvod

Manuel Ruiz Jurado, nekadašnji Truhlarov kolega i kasniji predstojnik Instituta za duhovnost, ovako karakterizira Vladimira Truhlara, SI, prigodom 50. godišnjice Instituta za duhovnost: *pjesnik i teolog*. Čini se da se ove dvije odrednice njegova lika i djela uvijek trebaju uzeti u obzir: njegova je teologija poezija, njegova je poezija mistika.

Vladimir Truhlar bio je profesor na Institutu za duhovnost na Gregorijani od 1950. do 1974. godine, a član Instituta od njegovoga osnivanja 1958. godine. Već

* Prof. dr. sc. Mihály Szentmártoni, Papinsko sveučilište Gregorijana u Rimu. Adresa: Piazza della Pilotta 4, 00187 Roma, Italia. E-pošta: szentmartoni@unigre.it

u akademskoj godini 1950./1951. Truhlar predaje specijalne discipline s područja duhovnosti: uvod u mističnu teologiju, teologiju askeze i teologiju sistematske duhovnosti. Cilj je ove studije istražiti tri područja Truhlarova zanimanja na području duhovne teologije: definiranje objekta, potragu za metodologijom i studij mističnoga iskustva.

1. *Truhlar kao teolog*

Zajedno sa svojim kolegama, prvom generacijom profesora duhovne teologije, Truhlar se trudio rasvijetliti razliku između dogmatske, moralne, pastoralne i duhovne teologije. Vidio je veću srodnost između moralne i duhovne teologije jer se obje bave praktičnim životom kršćanina. Ipak, našao je razliku u tome što moralna teologija nastoji tumačiti moralne norme, dok duhovna teologija tumači norme duhovnoga razvoja.

1.1. *Duhovno iskustvo kao objectum formale duhovne teologije*

Truhlar smjelo i autoritativno uvodi u duhovnu teologiju princip realnosti, tj. pojam *duhovnoga iskustva*. Kod ove točke u njegovo teološko razmišljanje ulazi i pojam »antinomija«, budući da se duhovni uspon mora ostvarivati unutar konkretne osobnosti koja je puna suprotnosti i ograničenja. Svoje je viđenje razradio u knjizi *Antinomias de la vida espiritual* (Gregoriana, Padova, 1967.). U njoj razrađuje ostale antinomije kao što su akcija i kontemplacija, svijest o vlastitoj vrijednosti i poniznost, poslušnost i osobna inicijativa, duhovno djetinjstvo i psihološka zrelost, razboritost pred ukazanjima, viđenjima i drugim izvanrednim pojavama te otvorenost božanskim objavama.

Truhlar nije lako došao do sigurnosti da je *objectum formale* duhovne teologije *iskustvo*. Krenuo je od povijesti duhovnosti, prešao je na proučavanje askeze pa tek onda stigao do pojma *duhovnoga iskustva*.

Prema P. Ruizu Juradu, upravo ovo teološko razmišljanje o antinomijama najvrjedniji je i najtrajniji doprinos p. Truhlara duhovnoj teologiji.¹ U biti, dva su Truhlarova doprinosa duhovnoj teologiji koji i danas ostaju izazov ne samo Institutu, nego i širemu teološkom kontekstu. To su pitanje metode i pitanje mističnoga iskustva. U daljnjem tekstu promotrit će se razvojni put ovih Truhlarovih intuicija.

1.2. *Čitanje simbola kao metoda duhovne teologije*

Truhlar se trudio oko legitimiranja vlastite *metode duhovne teologije*. Svoje je zamisli razradio u knjizi *I concetti fondamentali della teologia spirituale*.² Ovdje

1 Cfr. M. Ruiz Jurado, »L'Istituto di Spiritualità nella Pontificia Università Gregoriana. Il suo contributo alla Teologia Spirituale«, in M. Szentmártoni e F. Pieri (a cura di), *Spiritualità e Teologia*, Roma, 2010, 11–23.

2 V. Truhlar, *I concetti fondamentali della teologia spirituale*, Brescia, 1981, 2, 35.

već jasno naznačuje da duhovna teologija proučava *iskustvo*. Ova se stvarnost međutim ne može adekvatno izraziti samo pojmovno ili racionalno budući da sadrži elemente koje nadilaze racionalnu analizu. Za analizu duhovnoga iskustva potrebni su *simboli*. Simboli su izražaj duhovnoga iskustva i prikladni su za buđenje nutarnjega svijeta te komuniciranje sadržaja iskustva prema vanjskomu svijetu.

Treba napomenuti da se u filozofskim krugovima i danas katkad niječe mogućnost komuniciranja iskustva, uz argument da je svako iskustvo osobno i jedinstveno. Anticipirani Truhlarov odgovor bio bi da se ne komunicira iskustvo, nego sadržaj iskustva. Gdje bi bila mistična literatura bez opisanoga sadržaja iskustva sv. Terezije Avilske, sv. Ivana od Križa ili sv. Ignacija?

Ne pitaju se jedino filozofi o mogućnosti komuniciranja iskustva, nego i sami teolozi imaju određene dileme. L. Borriello se pita: »Može li se mistika poučavati?«. Odgovor nije jednoznačan. Pokušalo se pozitivno odgovoriti na ovo pitanje, tako da se mistična teologija razlikuje od teologije mistikâ.³ Koliko god bila privlačna misao da je formalni objekt duhovne teologije duhovno iskustvo, time se nisu riješile sve dileme oko toga kako treba definirati iskustvo te može li se ono proučavati. Borriello se hvata u koštac s tim pitanjima. Priziva u pomoć definiciju iskustva sv. Tome Akvinskoga po kojem je religiozno–duhovno iskustvo čuvstveno iskustvo koje proizlazi iz naravne težnje za Bogom. Radi se, dakle, o »iskustvu o Bogu«, ali ne može se govoriti o »iskustvu Boga«.⁴

1.3. Mistično iskustvo kao kolektivno blago

Pojam »duhovnoga iskustva« bila je velika novost u Truhlarovo vrijeme. Posebna je novost bila njegovo viđenje *mističnoga iskustva* koje je »prilagodio« svagdanjemu životu. Naime, ranije je vladalo uvjerenje da postoji kvalitativna razlika između običnoga duhovnog života i mistične duhovnosti. A. Poulain smatrao je mističarima samo one osobe koje su imale neobična iskustva poput vide-nja, ekstaze itd.⁵ Truhlar je anticipirao današnje uvjerenje da između mistične duhovnosti i obične duhovnosti postoje samo gradacije, a ne kvalitativne razlike.⁶

Osnovne Truhlarove ideje o mistici nalaze se u njegovoj knjizi *Lessico di Spiritualità*.⁷ Truhlar se bavio i stilovima mistične duhovnosti. Prikazuje redom kristovsku mistiku, zaručičku mistiku, trojstvenu mistiku i opširno govori o mističnoj noći. Noviji autori dodaju još mistiku poslanja prisutnu kod, primjerice, Jeremije, Izaije i sv. Ignacija, koji imaju mistično iskustvo koje ih upućuje na poslanje: »Idi, reci mom narodu....«

3 Usp. L. Borriello, »Dire Dio. Teologia mistica o teologia della mistica?«, in M. Szentmártoni e F. Pieri (a cura di), *Spiritualità e Teologia*, Roma, 2010, 187–206.

4 Usp. L. Borriello, *Esperienza mistica e teologia mistica*, Città del Vaticano, 2009, 52–75 passim.

5 Usp. M. Szentmártoni, *In cammino verso Dio. Riflessioni psicologico-spirituali su alcune forme di esperienza religiosa*, Cinisello Balsamo, 1998, 183–184.

6 V. Sudbrack, bilješka 184. u mojoj knjizi (vidi bilj. 5).

7 V. Truhlar, *Lessico di Spiritualità*, Brescia, 1973, 393–394.

2. *Od Truhlara do danas*

Truhlarove intuicije pokazale su se trajnom inspiracijom za daljnja istraživanja, osobito na području mistične duhovnosti. Ne ulazeći u širi kontekst, treba se ukratko zaustaviti samo na prilogu koji je Institut, preko nekih svojih profesora i bivših studenata, donio ovomu području.

2.1. *Pitanje duhovnoga iskustva*

Luigi Borriello, OCD, nije bio ni student ni profesor Instituta, ali je vrijedno uočiti da već u naslovu svoje knjige upotrebljava omiljen Truhlarov izraz: »mistično iskustvo«.⁸ Teolog karmelićanin razvija postavku da kršćanski mistik ima poslanje, što znači da mistično iskustvo nije egoističko, nego ima socijalnu dimenziju, potiče na svjedočenje. To je u skladu s Truhlarovom postavkom da simboličko izražavanje duhovnoga iskustva komunicira to iskustvo drugima.

Borriello postavlja i pitanje metode. Pokušava je rasvijetliti pojmom »kristonomična metoda«, ali je riječ toliko umjetna da ne nalazi svoju primjenu. Polazište bi bio »kršćanski život« koji se smješta između Kristova utjelovljenja i njegova drugoga dolaska.

2.2. *Pitanje metode*

Francesco Asti doktorirao je iz duhovne teologije na Institutu za duhovnost 1998. tezom »Duhovna teologija: pitanje metode« pod vodstvom P. Charlesa A. Bernarda. Očit je Truhlarov utjecaj, budući da je bio među pionirima koji su se trudili pronaći metodu svojstvenu duhovnoj teologiji. F. Asti nastavio je svoje istraživanje na području mističke teologije. Njegova najnovija knjiga također je u skladu s intuicijom p. Truhlara s obzirom na mistične stilove, među kojima spominje i zaručničku mistiku.⁹

Rossano Zas Friz De Col, SI, trenutno profesor na Institutu, doktorirao je 1996. godine tezom »Teologija simbola sv. Bonaventure« pod vodstvom P. Charlesa A. Bernarda. Već se u naslovu prepoznaje utjecaj p. Truhlara koji je uveo uporabu simbola u metodologiju proučavanja duhovnoga iskustva.

Friz se bavi i pitanjem mističnoga iskustva. Njegova se misao može smjestiti na Truhlarovu liniju koja kaže da ne postoji kvalitativna razlika između velike i male mistike. Friz promatra duhovni život svakoga kršćanina kroz četiri koraka: 1) kontemplacija kao mjesto iskustva; 2) izričaj sadržaja iskustva; 3) kritička refleksija; 4) moralni izbor koji određuje provedbu iskustva u praksi.¹⁰

8 Usp. L. Borriello, *Esperienza mistica e teologia mistica*, Città del Vaticano, 2009.

9 F. Asti, *Dire Dio. Linguaggio sponsale e materno nella mistica medioevale*, Città del Vaticano, 2006.

10 Usp. R. Zas Friz De Col, *Teologia della vita cristiana*, Cinisello Balsamo, 2010.

2.3. *Mistika patnje*

Autor ovoga članka nije studirao na Institutu za duhovnost i nije osobno poznao V. Truhlara. Treba vjerovati, međutim, da su njegov duh, entuzijizam i ljubav prema duhovnoj teologiji još uvijek prisutni na Institutu i djeluju na neki tajanstven način na one koji nastavljaju njegov pionirski posao.

Posljednjih godina na scenu stupa istraživanje o mistici patnje. Poticaj za to došao je od niza blaženika i svetaca, među kojima su u prvom redu bl. Ivan Pavao II. i mlada fokolarinka, bl. Chiara Luce Badano. Karakteristika je njihove svetošti da su znali prihvatiti patnju kao put vlastite duhovnosti. Počeo sam se baviti tim područjem pa bih rado prikazao neke rezultate istraživanja. Slijedi sažetak nekih mojih objavljenih studija o tome području.¹¹

Truhlar se nije posebno bavio mistikom patnje, barem se taj pojam ne nalazi u njegovoj knjizi *I concetti fondamentali della teologia spirituale* u kojoj, među ostalim ljudskim stvarnostima, govori o iskustvu i radu, iskustvu i slobodnome vremenu, iskustvu i kulturi, iskustvu i estetici, iskustvu i svagdašnjici. Međutim, i patnja je neizravno uključena u njegovu viziju mistike kao iskustva.

Prihvatanje patnje ne improvizira se, nego je to put duhovnoga sazrijevanja. Sam apostol Pavao prošao je taj put, prema čemu on nije samo teoretičar, nego i praktičar. Taj će se put ukratko prikazati.

2.3.1. *Polazište je bezuvjetna Božja ljubav, tj. svijest o tome da nas Bog bezuvjetno ljubi*

Sadržaj mističnog iskustva intuitivna je percepcija teološke istine da unatoč svemu Bog voli čovjeka.

To je zapravo iskustvo spasenja; utjelovljenje nosi poruku da je Bog toliko volio ovaj svijet da je dao svoga jedinorodenoga Sina da nitko ne propadne. Mistična duhovnost preobražava gledanja na stvarnost: osoba otkriva da je život čudesna ljubavna priča koju Bog pripovijeda. Mistična duša rado ponavlja sa sv. Pavlom: »Živim — ali ne više ja, nego Krist živi u meni: život koji sada provodim u tijelu, provodim u vjeri u Sina Božjega, koji mi je iskazao ljubav i samoga sebe za mene predao«. (Gal 2,20). Plod je ovoga iskustva da osoba sve vidi kao dar: život, ljude, prirodu, zdravlje, prijateljstvo, čak i bolest!

Logika je mistike patnje da se osoba ne osjeća žrtvom nikakve bolesti ili patnje, nego se osjeća »zaštićenom« Božjom ljubavi i pred bolešću. Uzor je toga stava sveti Pavao koji ovako formulira svoje uvjerenje: »Tko će nas rastaviti od ljubavi Kristove? Nevolja? Tjeskoba? Progonstvo? Glad? Golotinja? Pogibao? Mač? [...] Siguran sam da nas neće ni smrt, ni život, ni anđeli, ni poglavarstva, ni

11 M. Szentmártoni, »Mística cristiana y salud«, *Revista de Espiritualidad*, Nº 264–265 (2007) 479–508. — »Duhovnost mladih danas«, *Kateheza*, 30 (2008) 4, 310–318. — »Mística cristiana e salute«, u: AA.VV., *The Experience of God Today and Carmelite Mysticism*, Zagreb, 2009, 515–536. — »Sveti Pavao — mistik patnje«, u: AA.VV., *Apostolu naroda*, Roma, 2009, 299–307. — »La dimensione missionaria della sofferenza: Chiara Luce Badano — testimonianza di fede nella sofferenza«, *Studia Missionalia*, 61 (2012) 393–408.

sadašnjost, ni budućnost, ni sile, ni visina, ni dubina, ni bilo koje drugo stvorenje moći rastaviti od ljubavi Božje, koja je u Kristu Isusu, Gospodinu našem«. (Rim 8,35.38) Treba uočiti da Pavao ne kaže da će naša ljubav prema Bogu štiti nas, nego obrnuto, Kristova nas ljubav zaštićuje pred svim nedaćama ovoga svijeta i života.

Indiferentnost (u smislu sv. Ignacija) kao spremnost da se prihvati svaka situacija iz Božje ruke središnja je tema mistične duhovnosti traženja volje Božje u svakoj stvari i u svakoj situaciji. U ovome kontekstu i bolest postaje jedna mogućnost. Drugi je korak u mističnoj duhovnosti moment u kojem se osoba na neki način predaje Božjoj volji, premda ne shvaća Božje namjere, mada se narav buni. Može se reći da je Pavao došao do ovakvoga shvaćanja kad je čuo Isusov odgovor da mu je dostatna njegova milost.

Mnogo se raspravljalo o tome što je mogao biti »trn« o kojem Pavao govori u 2 Kor 12,7–10. Ranija tradicija držala je da se radilo o nekoj tjelesnoj bolesti (tako Tertulijan i Jeronim). Neki kasniji tumači htjeli su izbliza odrediti i narav ove bolesti pa se govorilo o epilepsiji, malariji, problemima s vidom, govornim smetnjama, psihosomatskoj bolesti. Nasuprot tomu, grčki oci smatrali su da se radilo o progonima. U srednjem vijeku neki su čak smatrali da se radilo o tjelesnim napastima.¹²

U Novome zavjetu patnja je prikazana iz perspektive dviju tradicija. U židovskome svijetu patnja je bila smatrana Božjom kaznom, kako bi se grešnik priveo na pravi put. U helenističkoj tradiciji bila je smatrana odgojnim postupkom da se osoba dovede do savršenstva. Pavao, po iskustvu trna u tijelu, stiže do treće perspektive: patnja kao sredstvo sudjelovanja u djelu otkupljenja.

Pavlov izvještaj o trnu u tijelu pokazuje novu perspektivu suočavanja s patnjom. Pavao je iskusio i tjelesnu i duhovnu patnju. Međutim, nikad nije smatrao patnju poželjnom u smislu božanske pedagogije. Želio se osloboditi patnje kako bi mogao bolje vršiti svoje poslanje.

Prihvatanje bolesti i patnje nije lagan i jednostavan proces. Narav se buni, a razum postavlja niz pitanja.

Jedan se teolog pita; što se to dogodilo u zapadnoj kršćanskoj duhovnosti da je gotovo sasvim isključila tužaljke iz svojih molitvenih formula? Job je dao oduška svojim tužbama koje je usmjerio izravno prema Bogu. Bog je dovoljno velik da se ne slomi pod teretom naših tužbi.

Jadikovanje i tužaljke jezik su molitve i patnje. Treba se samo prisjetiti nekih psalama koje su prave tužaljke ili Jeremijinih tužaljki. I Pavao se hrva s Bogom. Piše Rimljanima kako se sve stvorenje tuži i uzdiše za spasenjem, a s njime i čovjek (usp. Rim 8,23). Kad se čovjek obrati Bogu s tužaljka, to je znak vjere.

Prema tome, ispravan odnos prema patnji prolazi kroz tri stupnja. Kreće od tužaljke, jadanja, prolazi kroz vjeru i stiže do radosti. Tužaljke drže čovjeka u stvarnosti, prikovana na zemlji. Patnja je po sebi zlo i tuđe je Božjemu stvorenju

12 Usp. R. Russell, »Redemptive Suffering and Paul's Thorn in the Flesh«, *Journal of the Evangelical Theological Society*, 39/4 (1996) 565–566.

koje je dobro. Vjera i radost temelje se na svijesti da čovjek ima Krista, a s njime onda sve. Njegova ljubav pokriva čovjeka i unutar patnje.

2.3.2 *Prihvatanje bolesti kao povlašten put vlastite svetosti*

Treća je etapa u mističnoj duhovnosti prihvaćanje bolesti i patnje na tragu Isusovih riječi: »Oče! Ako hoćeš, otkloni ovaj kalež od mene! Ali neka ne bude moja, nego tvoja volja!« (Lk 22,42).

Isus Krist nije ukinuo smrt. Ona je ostala nerješiva tajna koja plaši. Međutim, ova tajna drugačije je izgledala prije i nakon Isusove smrti. Isus nije ukinuo smrt, nego ju je ispunio novim sadržajem: po vlastitoj smrti unio je ljubav u smrt. Zbog toga smrt, premda u sebi besmislena, postala je stvarnost u kojoj stanuje ljubav.

Nešto slično treba reći o patnji. Isus nije ukinuo patnju, nego ju je preuzeo na sebe, još bolje rečeno: ušao je u ljudsku patnju i ostavio u njoj svoju ljubav. Stoga od Isusove muke naovamo patnja nije prokleta stvarnost, nego stvarnost u kojoj stanuje ljubav. Kadgod čovjek uđe u patnju, u njoj se već nalazi Isus.

2.3.3 *Poistovjećivanje (identifikacija) s Isusom patnikom*

U ovom stadiju mistične duhovnosti bolest postaje povlašten put svetosti. Bolest nema više nikakvu snagu nad osobom koja vidi svoju bolest i patnju kao sudjelovanje u Isusovim patnjama, kao što sveti Pavao kaže: »Dopunjujem ono, što nedostaje Kristovim patnjama«.

Dva su mjesta u poslanicama sv. Pavla gdje izričito govori o tome da osobno sudjeluje u Kristovim patnjama: Kološanima 1,24 i Filipljanima 3,10–11. Neki egzegeti imaju poteškoće u tumačenju ovih mjesta, osobito Kol 1,24 gdje Pavao navodno govori o tome da treba dopuniti ono što nedostaje Kristovim patnjama.

Što se tiče riječi u poslanici Kološanima, vjerojatno im je smisao da Pavao treba u vlastitome tijelu dopuniti ono, što nedostaje njegovomu tijelu. Nema razloga vjerovati da bi Pavao smatrao da Kristovim mukama išta nedostaje. Pavao smatra da je Kristova patnja uzor i svi moraju po tom uzoru pristupiti patnji.¹³

2.3.4 *Duhovna noć*

Budući da je patnja tajna, i osoba koja je svjesno prihvaća prolazi trenutke krize, duhovnu noć. Teološki sadržaj te noći intuitivna je percepcija teološke istine da posljedicom iskonskoga grijeha čovjek nije ono što bi trebao biti jer je prekinuo svoju vezu s Bogom i nije bio u stanju nanovo ju uspostaviti. Spasenje mora doći izvana, od Boga. Čovjek se pita gdje će naći svoje spasenje. Pozitivan je ishod ovoga traganja poniznost koja s jedne strane promatra vlastitu bijedu, a s druge strane Božju dobrotu. Pavao je prošao teške trenutke duhovne noći kad je vapio da doduše vidi što je dobro, ali to ne čini, ili kad se tužio tko će ga osloboditi iz raspadljivoga tijela.

13 Usp. A. Perriman, »The Pattern of Christ's Sufferings: Colossians 1:24 and Philipians 3:10–11«, *Tyndale Bulletin* 42.1 (1991) 62–79.

2.3.5 Predanje u ljubavi

Posljednja je etapa mističnoga uspona poistovjećivanje s jednim posebnim Isusovim licem. Osoba zna da može svoje patnje pridružiti Isusovim patnjama i na taj način sudjelovati u otkupljenju svijeta. Ovo uvjerenje ispunja ju povjerenjem i nadom da njezine patnje nisu bez smisla. Taj otkupiteljski pristup patnji može imati razne oblike: prikazanje, sjedinjenje, sudjelovanje, altruizam, žrtva, pokora i zadovoljština.

Polazna je točka mistične duhovnosti čvrsto uvjerenje o bezuvjetnoj Božjoj ljubavi, tj. da Bog voli čovjeka. Sve ostalo što osoba čini odgovor je na tu ljubav. Ovakav pristup može protumačiti mnoge pojave iz života mistikā koje na prvi pogled mogu djelovati paradoksalno, npr. činjenicu da oni mogu radosno prihvatiti bolest. U pozadini ovakvoga razmišljanja stoji uvjerenje da patnja ima smisla. Ako bi se ukratko sažeo temeljan stav mistika patnje, moglo bi ga se ovako formulirati: »Mistik ne podnosi, nego nosi patnju«. Razlika se sastoji u tome da je prvi stav pasivan, a drugi aktivan.

Zaključak

U ovome razmišljanju krenulo se od konstatacije da je za razumijevanje Truhlarove misli i njegova djela potrebno imati na umu da je bio pjesnik, teolog i profesor. Kao pjesnik Truhlar je imao niz velikih intuicija poput one o duhovnome iskustvu kao *objectum formale* duhovne teologije; kao teolog razradio je svoje intuicije na sustavan način, ostavivši niz djela koja ulaze u klasična djela duhovne teologije; kao profesor Truhlar je oduševio i usmjerio niz studenata da nastave istraživanja koja je bio započeo. U tom smislu, utjecaj p. Vladimira Truhlara, SI, traje još i danas te donosi mnogovrsne plodove.

Vladimir Truhlar and the Mysticism

From Spiritual Theology to Theology of Spiritual Experience

Mihály Szentmártoni*

Summary

Vladimir Truhlar, a Slovenian Jesuit, was one of the founders of the Institute of Spirituality at the Pontifical Gregorian University and a professor at the same Institute for 25 years. His scientific interests revolved around three themes within the young discipline of spiritual theology: content, method and mysticism. Among the first to do so, Truhlar postulates that the spiritual experience is the objectum formale of spiritual theology. As his method he introduces the use of symbols in the interpretation of spiritual experience. He abandons a previous understanding within the realm of the theology of mystical experience concerning the qualitative difference between mystical and ordinary spirituality and, in compliance with the teachings of the Second Vatican Council, he considers that mysticism is a possibility in everyday life. During his academic activities Truhlar came up the developmental path from spiritual theology to the theology of spiritual experience. The three themes which Truhlar introduced into the study of spiritual theology have remained a challenge and signpost in the endeavours of many experts. At the Institute of Spirituality work continues on the deepening and widening of the question of content and method of spiritual theology; also, efforts are being made to achieve a better understanding of the reality of spiritual experience. By using specific examples the author portrays the more recent research done by professors at the Institute of Spirituality at the Pontifical Gregorian University. Vladimir Truhlar has begun a process within the field of spiritual theology which continues even today.

Key words: Vladimir Truhlar, mysticism, spiritual experience

* Prof. Mihály Szentmártoni, PhD, Pontifical Gregorian University. Address: Piazza della Pilotta 4, 00187 Rome, Italy. E-mail: szentmartoni@unigre.it